

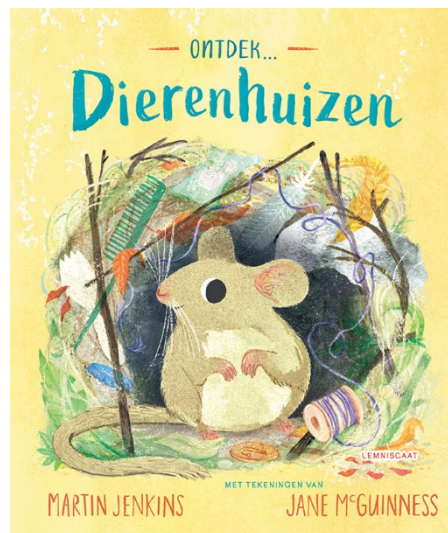
LESSUGGESTIES

Ontdek... dierenhuizen

Martin Jenkins & Jane McGuinness

Uitgeverij Lemniscaat

Lessuggesties door Karin Blankert en Anke van Boxmeer

ISBN 978 90 477 1274 9

Prijs € 14,99

Ontdek... dierenhuizen

Er zijn miljoenen dieren op aarde. Ze krijgen allemaal jongen, ze eten allerlei verschillende dingen en ze hebben bijna allemaal eigen huizen... maar die zien er niet allemaal hetzelfde uit.

Voorlezen

Startactiviteit: dierenhuizen

Er zijn miljoenen dieren op aarde. Zij krijgen allemaal jongen, ze eten allerlei verschillende dingen en ze hebben bijna allemaal een eigen huis.

Nodig: het boek *Ontdek... dierenhuizen*, blokken (grote blokken, kleine blokken of Kapla)
Vorbereiding: Bouw met de blokken een hol op de thematafel of kast in het lokaal. Het hol blijft hier gedurende het thema staan. Leg het boek *Ontdek... dierenhuizen* in of bij het hol.

De kinderen ontdekken een hol in het lokaal. Wie zou hier in wonen? Neem het boek erbij en bekijk de voorkant met de kinderen.

Voorlezen van het verhaal

Lees het verhaal voor en stel na afloop enkele vragen:

1. Waarvan kan het huis van een dier gemaakt zijn?
2. Maken grote dieren grote huizen en kleine dieren kleine huizen? Kun je een voorbeeld noemen?
3. Waar maken dieren hun huizen?
4. Welke dieren leven onder de grond?
5. En welke boven de grond?
6. Heb je een huisdier?
7. Wat is zijn huis? Hoe ziet zijn huis eruit?
8. En waarin woon jij?
9. Waar slaap jij?

Dierenhuizen

Nodig: het boek *Ontdek... dierenhuizen*, knuffels, speelfiguren of afbeeldingen van dieren

De komende tijd is er elke keer wanneer je een activiteit hebt gepland een ander dier in het hol. Zet een knuffel of speelfiguur van dit dier in, op of bij het hol (afhankelijk van waar het dier woont). De dieren zijn: (ijs)beer, termiet (mier), ooievaar (vogel met lange poten), schietmot (vlinder of zelfgemaakte schietmot), zwaluw (kleine vogel), prairiehond, orang-oetan (aap), bij, pluimstaartrat (rat of muis), bever, spin, rendier

Tip! Heb je geen knuffel of speelfiguur van het dier, print dan een afbeelding.

De kinderen ontdekken het dier. De bijbehorende bladzijde in het boek wordt voorgelezen en er wordt een activiteit gedaan.

Er kan elke dag een ander dier in het hol komen, of om de dag, of elke week...

Voor alle activiteiten zijn blokken nodig. Dit kunnen grote blokken zijn, kleine, gekleurde, houten, kunststof, brede of smalle blokken. In principe kun je alle blokken gebruiken, tenzij bij de benodigdheden een specifieke soort wordt vermeld.

De dieren en de activiteiten

▲ IJsberen

Een ijsbeer moeder graaft in de sneeuw een knus hol, dat net groot genoeg is voor haarzelf en haar jongen.

Nodig: bouwplankjes, blokken, knuffels en speelfiguren van (ijs)beren verschillend in grootte

Vorbereiding: Vraag de kinderen eventueel knuffels en speelfiguren van (ijs)beren van thuis mee te nemen als je er zelf niet zoveel hebt.

Wijs op de ijsbeer die in het hol in het lokaal is komen wonen. Past hij erin? Neem alle (ijs)beren erbij en kijk per ijsbeer of hij in het hol past. Laat de kinderen vertellen of het hol precies groot genoeg is, te groot is of te klein.

Merk op dat het hol voor sommige ijsberen te groot of te klein is. Voor deze ijsberen moet een passend hol worden gemaakt. Kunnen de kinderen hierbij helpen?

Maak groepjes of tweetallen en geef elk groepje een (ijs)beer en een bouwplankje. Zet blokken klaar. De kinderen zetten hun (ijs)beer op het bouwplankje en bouwen er een passend hol voor. Als ze klaar zijn, gaan ze weer op hun plek zitten.

Als alle holen zijn gemaakt, bekijk je deze samen. Stel enkele vragen:

1. Zijn alle holen passend?
2. Welke is het grootst?
3. Welke is het kleinst?
4. Zijn er holen even groot?

Zet de holen samen met de kinderen op volgorde van klein naar groot. Doe dit door de plankjes voorzichtig te verschuiven.

▲ Termieten

De termieten leven onder in de heuvel. Door de manier waarop ze hun huis hebben gebouwd blijft de lucht binnen koel en fris.

Nodig: kleine blokken (van een Jenga-spel)

Vorbereiding: -

Er is een ander dier in het hol komen wonen: een termiet. Hebben de kinderen wel eens een termiet gezien?

Lees de tekst in het boek voor en vraag wat er bijzonder is aan het huis van een termiet (het kan klein of hoog zijn en het is er lekker fris).

Vertel de kinderen dat zij termieten zijn en een hoog huis gaan bouwen. Leg de kleine blokken in de kring. Leg één blok klaar als startpunt voor het huis. Laat de kinderen hier om de beurt een blok op leggen, zodat een hoge toren ontstaat. Ga door tot de toren omvalt. Hoe hoog was het huis van de termieten?

Bedenk samen hoe het huis steviger kan worden gemaakt, zodat het minder snel omvalt. Leg als startpunt drie blokken parallel aan elkaar op de grond. De volgende drie blokken worden hier dwars opgelegd. Bouw zo verder en ga door tot de blokken op zijn of de toren wankel wordt.

De termieten willen luchtgaten in hun huis maken, zodat de lucht in het huis koel en fris blijft. Zorg voor een stevige toren (haal eventueel de bovenste blokken van een wankel toren af). Om

de beurt mogen de kinderen een blok uit de toren duwen. Ze doen dit voorzichtig, zodat de toren niet valt. Op deze manier worden luchtgaten gemaakt. Bepaal met de kinderen of je doorgaat tot de toren omvalt of stopt als er genoeg luchtgaten zijn. Er is een mooi huis voor de termieten gemaakt. Neem de termiet uit zijn hol en zet hem in of op zijn nieuwe huis.

▲ Ooievaars

Er zijn dieren die huizen bouwen van takjes.

Nodig: langwerpige blokken, vellen papier in de kleuren wit, blauw en groen

Vorbereiding: Leg de drie vellen papier in de kring en leg de blokken erbij.

Er is een ooievaar op het hol geland. Lees de tekst in het boek voor en merk op dat een hol niet de beste plek is voor een ooievaar. Vraag de kinderen hoe zijn huis eruitziet.

Bouw samen nesten voor de ooievaars. Wijs op het eerste vel papier, het witte. Dit stelt de lucht voor (de wolken). Laat de kinderen dieren noemen die in de lucht leven. Voor elk juist dier wordt een blok (tak) op het vel papier gelegd. Met de blokken wordt een nest voor de ooievaar gebouwd. Als de kinderen geen dieren meer weten of als het nest klaar is, ga je verder met het volgende vel: het blauwe. Dit is het water. Vraag welke dieren in het water leven en laat de kinderen voor elk dier een blok (tak) op het nest leggen. Eindig met het derde vel: groen. Dit is het land. Welke dieren leven er op het land? Het nest wordt gemaakt.

▲ Schietmotten

Elke larve draagt zijn eigen huis met zich mee.

Nodig: kleine gekleurde stenen, glasstenen of pailletten, kleine blokken, bakjes of zakjes

Vorbereiding: Leg de kleine gekleurde stenen, glasstenen of pailletten samen met de schietmot (of een vlinder) in het hol. Vul voor elk tweetal een bak of zakje met 12 blokjes.

Hebben de kinderen de nieuwe bewoner van het hol al ontdekt? Wat heeft hij bij zich?

Kijk in het boek waarvoor de gekleurde steentjes zijn.

Ga met de kinderen naar de speelzaal en maak tweetallen. Alle kinderen gaan aan één kant van de speelzaal staan. Geef elk tweetal een bakje of zakje met blokken. Het ene kind is de larve van de schietmot en gaat op handen en knieën zitten. Het andere kind legt één blokje (steentje) op zijn rug. De larve kruipt naar de overkant. Hij draagt zijn eigen huis met zich mee. Aan de

overkant gekomen, wisselen de kinderen van rol. Nu worden er twee blokjes op de rug van de larve gelegd. De larve kruipt naar de overkant. De kinderen wisselen van rol en er worden drie blokjes op de rug van de larve gelegd. Zo gaat de activiteit verder, tot het tweetal bij twaalf is. De kinderen tellen goed bij hoeveel blokjes ze zijn gebleven. Wanneer er een blokje tijdens het kruipen valt, gaat het tweetal terug naar het laatste startpunt en probeert de larve opnieuw de overkant te bereiken.

▲ Gierzwaluwen

Gierzwaluwen maken nesten van hun eigen spuug.

Nodig: gekleurde blokken (bijvoorbeeld van het ontwikkelingsmateriaal Vertiblocs)

Vorbereiding: -

Er is een vogel op het hol geland. Hij is maar klein, dit hol is te groot voor hem. Misschien kan hij zijn nest aan het hol vastmaken. Lees in het boek hoe hij dat zou doen (met zijn eigen spuug).

Geef elk kind een gekleurd blokje en vraag ze dit in hun vuist vast te houden, zodat niemand het ziet. Op jouw teken bewegen de kinderen met hun blokje door de kring. Ze lopen naar iemand toe en openen als ze tegenover elkaar staan hun vuist. De blokjes worden zichtbaar. Is de kleur van het blokje anders, dan gaat de vuist weer dicht en lopen ze verder. Is de kleur hetzelfde, dan horen de kinderen bij elkaar. Ze geven elkaar een hand en lopen verder, op zoek naar meer kinderen met deze kleur. Als het derde kind aanhaakt, legt het middelste kind zijn blokje op zijn stoel, zodat hij zijn handen vrij heeft voor de slinger. Zo gaat het verder. Als iedereen zijn groepje heeft gevonden, lopen er meerdere gekleurde slingers van kinderen door het lokaal.

Vraag iedereen te gaan zitten, haal de blokjes op en deel ze hierna willekeurig opnieuw uit. De kinderen gaan nog een keer op zoek naar kinderen met dezelfde kleur en vormen met hen een slinger.

▲ Prairiehonden

De dorpen van de prairiehonden kunnen tientallen kilometers breed worden.

Nodig: blokken

Vorbereiding: -

Onder het hol is een prairiehond komen wonen (zet die in de kast onder het hol of onder de tafel waar het hol op staat).

Vraag de kinderen waarom de prairiehond niet in het hol zit, maar eronder. Kijk daarna in het boek waar een prairiehond woont en wijs op het dorp dat de prairiehonden hebben gemaakt.

Vertel de kinderen dat ze zelf ook een dorp gaan maken. De hoeken in het lokaal zijn de kamers waarin prairiehonden slapen, naar de wc gaan of jongen grootbrengen. Tussen de hoeken komen tunnels die kamers met elkaar verbinden. Deze tunnels gaan de kinderen met blokken aanleggen.

Noem twee hoeken, bijvoorbeeld de huishoek en de bouwhoek, en laat een blok zien, bijvoorbeeld een groot, langwerpig bouwblok uit de bouwhoek. Laat de kinderen inschatten hoeveel van deze blokken nodig zijn voor een 'tunnel' tussen de huishoek en de bouwhoek. Leg de tunnel hierna aan en tel hoeveel blokken daadwerkelijk zijn gebruikt. Laat nu een ander blok zien, bijvoorbeeld een kubus uit de bouwhoek. Hoe vaak zou deze nodig zijn om dezelfde tunnel te maken? Zijn er nu meer blokken nodig of minder? Maak ook met deze blokken een tunnel. Tel de blokken. Zijn het er meer of minder? Laat ten slotte een derde blok zien, bijvoorbeeld een klein bouwblok, en leg ook hier een tunnel van de huishoek naar de bouwhoek mee aan.

Maak tweetallen en geef elk tweetal de opdracht een tunnel van de ene naar de andere hoek aan te leggen. Geef elk tweetal andere hoeken, bijvoorbeeld:

- van de bouwhoek naar het verfbord
- van het verfbord naar de knutselhoek
- van de knutselhoek naar de rekenhoek
- van de rekenhoek naar de taalhoek
- van de taalhoek naar de leeshoek
- van de leeshoek naar de constructiehoek
- van de constructiehoek naar het krijtbord
- van het krijtbord naar de zandtafel
- van de zandtafel naar de huishoek

De tweetallen bedenken zelf welk materiaal ze hiervoor gebruiken. Dit is één soort materiaal, bijvoorbeeld: allemaal kleurpotloden, allemaal stukken K'nex, allemaal speelgoedauto's, allemaal teldopjes. Ze tellen hoeveel ze nodig hebben.

▲ Orang-oetans

Er zijn dieren die iedere dag een nieuw huis bouwen.

Nodig: hoepel in twee kleuren, blokken

Vorbereiding: Verdeel de speelzaal in twee speelvelden. Leg de blokken verspreid neer. Leg in ieder speelveld twee hoepels verschillend in kleur, bijvoorbeeld een groene en een blauwe.

Bekijk het hol in het lokaal. Wie is er vandaag in komen wonen? Lees in het boek hoe een orang-oetan zijn nest bouwt.

Ga naar de speelzaal. Vertel de kinderen dat zij orang-oetans zijn. Ze zijn op zoek naar takken en bladeren om een nest van te maken.

Maak twee groepen. Elke groep gaat in één vak van het speelveld staan. Verdeel vervolgens elke groep nog eens in twee groepen: de orang-oetan bewakers en de orang-oetan jagers. De bewakers gaan bij de groene hoepels staan en de jagers bij de blauwe. Er zijn nu twee teams, beide bestaand uit jagers en bewakers.

Op jouw teken verzamelen de bewakers zo veel mogelijk blokken uit hun eigen speelveld. Ze leggen die in hun hoepel. De jagers rennen naar het speelveld van het andere team en verzamelen hun blokken hier. Ze brengen ze naar de hoepel op hun eigen speelveld. De jagers en bewakers vervoeren de blokken één voor één. Als alle blokken in een hoepel liggen, tellen de teams hun blokken. De jagers en bewakers van hetzelfde team tellen hun blokken bij elkaar op.

Uitbreiding: Wijs in elk team een jager aan als dief. Hij mag blokken uit de hoepel van de bewakers van het andere team halen. Als de bewakers dit merken, mogen ze hem tikken. Het spel stopt.

▲ Bijen

Bijenkorven bestaan uit honderden zeshoekige cellen van was, die dicht op elkaar een schitterend patroon vormen.

Nodig: allerlei soorten blokken (verschillende vormen en kleuren), strook papier

Vorbereiding: -

Een bij heeft het hol gevonden. Vraag de kinderen of ze weten waar een bij in woont. Kijk in het boek of dit klopt.

Wijs op de illustratie van de honingraat en laat de kinderen vertellen wat ze zien.

Maak met blokken een kleine honingraat in de kring. Gebruik willekeurige blokken: grote, kleine, verschillende vormen en kleuren. Laat de kinderen de honingraat naleggen. Maak hierna een andere honingraat en laat die naleggen.

Uitbreiding: Maak een honingraat en leg daar een strook papier naast. Vraag de kinderen die aan de andere kant van de strook te spiegelen. Laat ze eventueel een spiegel als hulpmiddel gebruiken.

Maak tweetallen en geef elk tweetal een aantal blokken. Het ene kind legt een honingraat en het andere kind legt die na. Hierna wisselen de kinderen van rol.

▲ Pluimstaartratten

Een pluimstaartrat gebruikt alles wat hij kan vinden om een nest mee te bouwen, zelfs afval en dierenbotjes.

Nodig: blokken, veren, draden, kam, bladeren, takjes, doppen, haarspeld, dobbelsteen

Vorbereiding: Leg veren, draden, een kam, bladeren, takjes, doppen, een haarspeld en een dobbelsteen samen met de pluimstaartrat (een rat of muis) in het hol.

Er zit een pluimstaartrat in het hol. Hij heeft van alles meegenomen om zijn huis aan te kleden.

Vertel de kinderen dat deze pluimstaartrat een heleboel familieleden heeft. Zij hebben nog niet zo'n mooi hol. Dat gaan de kinderen maken. Geef elk kind enkele blokken en eventueel een knuffel, speelfiguur of afbeelding van een rat of muis. De kinderen gebruiken de blokken als

basis voor een hol en zoeken daar zelf nog materiaal bij. Dat kan materiaal van buiten of van binnen zijn. Denk aan: bladeren, takken, speelgoed, wol, veren, kleurpotloden, knopen, snippers.

Als alle holletjes klaar zijn, bekijk je ze met elkaar. Maak er een gezellig pluimstaartrattendorp van (op de thematafel).

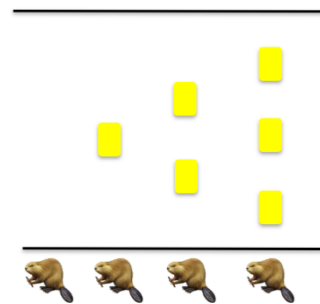
▲ Bevers

Bevers bouwen dammen in rivieren en beken, met modder, stenen en bomen die ze omknagen.

Nodig: blokken en korte planken, pittenzakjes, vier knuffels, speelfiguren of afbeeldingen van bevers, papiertape of Stabilo Woody's

Vorbereiding: Maak met papiertape of een Woody in de kring twee oevers door twee lijnen te trekken op enige afstand van elkaar. Zet de eerste bever links op een oever.

Voor hem is het water en in de verte ziet hij de andere oever. Zet de tweede bever hiernaast en leg voor hem één pittenzakje in het midden van het water. Zet de derde bever in de rij en leg voor hem twee pittenzakjes in het water. Zet de vierde bever rechts op de oever en leg voor hem drie pittenzakjes in het water (zie afbeelding).

In het hol zit een bever. Vraag de kinderen waar een bever leeft (in het water en op het land) en lees in het boek het stuk over de bever voor.

Wijs op de bevers in de kring en vertel dat zij op de oever staan. Vóór hen is het water en verderop zien ze de andere oever. De bevers willen naar de overkant, maar hiervoor moeten ze een dam bouwen. De eerste bever heeft één lang blok of een plank nodig. De tweede bever heeft twee lange blokken nodig die tussen de pittenzakjes worden gelegd. De derde bever heeft drie blokken nodig en de vierde bever vier.

Zeg een woord dat met een bever te maken heeft. De kinderen verdelen dit woord in klankgroepen. Laat ze de klankgroepen tellen. Bij één klankgroep mag de eerste bever zijn blok of plank leggen, bij twee klankgroepen de tweede, bij drie klankgroepen de derde en bij vier klankgroepen de vierde. De bever die zijn blok(ken) heeft gelegd, mag naar de overkant lopen. Zeg het volgende woord. Laat de kinderen het woord in klankgroepen verdelen en de

klankgroepen tellen. Welke bever mag zijn dam maken? Ga zo verder tot alle bevers op de andere oever staan.

Haal alle dammen weg en herhaal de activiteit. Welke bever mag naar de overkant? Je kunt er ook voor kiezen om de gebouwde dam weer weg te halen als de bever op de andere oever staat. De volgende keer als hij een dam mag bouwen, loopt hij terug.

De woorden zijn:

1	2	3	4 (extra uitdaging)
tak	bever	takkenbos	familiegroep
boom	rivier	omknagen	waterplanten
steen	water	overkant	voedselvoorraad
blad	knaagdier	waterpoel	bevermoeder
dam	zwemmen	achterpoot	vegetarisch

▲ Spinnen

Sommige spinnen graven ondergrondse tunnels die verstopt zijn achter een valdeur.

Nodig: kleine blokken, pedaalemmer

Vorbereiding: Zet de pedaalemmer in de kring en leg de kleine blokken ernaast.

In het hol zit een spin. Geduldig wacht hij op zijn prooi. Kijk in het boek naar de spin en lees de tekst voor.

Vraag de kinderen of de spin in het hol op de juiste plek zit om dieren te vangen. Zien de kinderen een betere plek?

Zet de spin in zijn nieuwe huis: de pedaalemmer. Doe die een keer open en dicht, zodat de kinderen de valdeur zien. Vraag wat de spin graag eet (kleine dieren). Noem een klein dier en laat de kinderen daarop rijmen. Voor elk juist rijmwoord, mag een kind een klein blok (dat een dier voorstelt) pakken, het pedaal van de pedaalemmer induwen en het kleine dier in het hol van de spin gooien. Ga door tot de kinderen geen rijmwoorden meer weten of de blokken op zijn.

Haal de blokken uit de pedaalemmer, zeg het volgende woord en herhaal de activiteit.

De woorden om op te rijmen zijn: spin, mier, mug, tor, vlieg, pissebed, lieveheersbeest, mot

Zet voor de volgende activiteit het rendier in de buurt van het hol. Een rendier woont niet in een hol, hij maakt geen huis, maar trekt rond.

Afsluitende activiteit: rendieren

Er zijn aardig wat dieren die helemaal geen huizen bouwen.

Nodig: -

Vorbereiding: -

Merk op dat het hol leeg is en vraag je af hoe dat komt. Zien de kinderen het rendier in de buurt van het hol? Lees de laatste bladzijde van het boek voor.

Kom samen tot de conclusie dat het rendier geen hol nodig heeft. Haal het hol weg.

Vertel dat er dieren zijn die geen huizen bouwen. Zij zijn tevreden, waar ze zich ook bevinden.

Laat de kinderen zich voorstellen dat ze zelf geen huis hebben. Zijn er in het lokaal plekjes waar ze zouden kunnen slapen? Laat de kinderen naar een fijn plekje op zoek gaan.

Suggesties: onder een stoel, onder de tafel, achter een gordijn, in een mand of bak, in een lege kast, achter de poppenkast, tussen de deur en de muur, op een kleed of kussen op de grond, in de leeshoek, in het poppenbed.

Slaap lekker!